2026-2027 EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI

11. SINIF TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI 1. DÖNEM 2. ORTAK YAZILI PROVASI

Okul adı:		**Ders:** Türk Dili ve Edebiyatı	**Tarih:**
Adı Soyadı:	**Sınıfı / Şubesi:**	**Numarası:**	**Puan:**

Nasıl puanlatılır?

1. Cevabını her şıkkın altındaki, etiketli (ör. **1a**) kutuya yaz.
2. Bitirince her sayfanın fotoğrafını çek: düz, aydınlık, sayfanın tamamı görünsün.
3. Son sayfadaki kodu okut, fotoğrafları yükle.
4. Yazın metne çevrilir; kontrol et ve puanlat. *(2. yazılı provasında okuma ve puanlama Pro'da.)*

Tablette ya da bilgisayarda doğrudan yazabilirsin: digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-edebiyat/prova

METİN 1 — HAZİNE (KARAGÖZ OYUNUNDAN BİR MUHAVERE)

HACİVAT — Of, hay hak! Karagözüm, seni pek mahzun görüyorum. Yoksa hâlet-i ruhiyen mi bozuldu?

KARAGÖZ — (Başını kaşıyarak) Hâlet mi? Benim Hâlet adında bir halam yok ki bozulsun!

HACİVAT — Aman efendim, "hâlet-i ruhiye" dedim; gönül hâli demek istedim.

KARAGÖZ — Öyle desene be adam! Gönlüm iyi de midem kötü. Üç gündür evde tencere kaynamıyor.

HACİVAT — Sabr ile koruk helva olur, Karagözüm. Kanaat, tükenmez bir hazinedir.

KARAGÖZ — Hazine mi? Nerede? Dur, kazmayı küreği alıp geleyim!

HACİVAT — Ah, sen ne anlarsın inceliklerden! Ben sana ders vermeye gelmiştim...

KARAGÖZ — Ders değil, dert vermeye gelmişsin! Zaten dertliyim; bir de sen ekleme. Benim anlayacağım dilden konuş!

Sözlük: mahzun: üzgün · hâlet-i ruhiye: ruh hâli · koruk: olgunlaşmamış, ekşi üzüm · kanaat: elindekiyle yetinme

Özgün metin (prova için geleneksel Karagöz muhaveresi örnek alınarak yazıldı).

1. soru — 18 puan

Metin 1'i okuyunuz.

1. soru (devam)

a) Hacivat ile Karagöz'ün dil ve üslup özelliklerini metinden **ikişer** örnekle karşılaştırınız. Bu farkın iki tipin kişilik, eğitim ve kültür düzeyiyle ilişkisini açıklayınız.

1a

b) Metindeki çatışmanın kaynağını belirleyiniz. Bu çatışmayı oluşturan **iki** yanlış anlamayı metinden göstererek yanlış anlamaların hangi dil özelliğinden doğduğunu ve mizaha nasıl dönüştüğünü açıklayınız.

1b

c) Metinden bir **isim-fiil**, bir **sıfat-fiil** ve bir **zarf-fiil** bulunuz; her birinin cümlede hangi görevde kullanıldığını (ör. hangi ismi nitelediğini, yüklemi nasıl etkilediğini) yazınız.

1c

2. soru

18 puan

Okulunuzun Edebiyat Kulübü başkanısınız. Kulüp, "Türk Dünyası Kültür Haftası" kapsamında bir yazarı okula söyleşiye davet etmek istiyor. Aşağıdaki bilgileri kullanarak yazara **8-12 cümlelik bir e-posta** yazınız.

Bilgi	Ayrıntı
Alıcı	Yazar Nermin Aksoy (nermin.aksoy@ornekposta.com)
Gönderen	Siz, 11. sınıf öğrencisi, Edebiyat Kulübü başkanı
Etkinlik	"Türk Dünyası Masalları" konulu söyleşi
Tarih ve saat	23 Şubat 2027 Salı, 14.00
Yer ve süre	Okul konferans salonu; 40 dakika söyleşi, 15 dakika soru-cevap
Ek	Etkinlik afişi taslağı (PDF)

E-postanızda şunlar bulunmalıdır:

- uygun bir **konu satırı** ve **hitap**,
- kendinizi tanıttığınız ve yazma amacınızı belirttiğiniz bir giriş,
- etkinlik bilgilerinin eksiksiz verildiği ve davetin nedenini **en az bir düşünceyi geliştirme yoluyla** (örnekleme, gerekçe gösterme vb.) desteklediğiniz bir gelişme,
- ekten söz eden, yanıt rica eden bir kapanış ve imza.

2

METİN 2 — KOMUZ

Yaz, Talas'ın yukarısındaki jayloya her yıl aynı yoldan gelirdi: önce koyunlar, sonra atlar, en son da keçeleri katlanmış boz üyler. Aybek bu yıl yola ilk kez gönülsüz çıktı. Telefonunun ekranındaki çekim çizgileri bir bir sönerken şehirdeki arkadaşlarından da bir bir koptuğunu düşünüyordu.

Akşam, boz üyün ortasındaki ocak tüttü. Apası kımızı tahta kâselere doldurup herkese uzattı. Çong atası duvarda asılı duran komuzu indirdi, tellerini akort etti, parmaklarını bir süre havada tuttu.

— Bala, dedi, sen şu kutunun içine çok bakıyorsun; bir de buna bak. Bunun içinde bizim bütün yolumuz var.

Aybek omuz silkti:

— Çong ata, onu artık kimse dinlemiyor. Şehirde herkesin kulağında başka şarkılar var.

Yaşlı adam cevap vermedi. Telleri titretti; komuzdan önce bir dere sesi, sonra dörtnala koşan atların sesi yükseldi. Ardından Manas'tan bir parça söylemeye başladı. Sesi kimi zaman yükseliyor, kimi zaman bir fısıltıya iniyordu. Aybek, telefonunu cebine koyduğunu fark etmedi bile.

Ezgi bittiğinde boz üyde kimse konuşmadı. Sonra Aybek telefonunu yeniden çıkardı; ama bu kez ekranı kendine değil, dedesine çevirdi.

— Çong ata, bir daha çalar mısın? Kaydedeyim, şehirdekiler de duysun.

Yaşlı adam gülümsedi, komuzu torununun kucağına bıraktı.

— Önce ellerin öğrensin, dedi. Telefon unutur; el unutmaz.

O gece Aybek komuzun tellerine ilk kez dokundu. Çıkan ses pek jakşı değildi ama apası, ocağın başında, gözlerini silerek güldü.

Özgün metin (prova için Türk dünyasından bir hikâye olarak, Kırgız yaylasında geçecek biçimde yazıldı).

3. soru — 16 puan

Metin 2'yi okuyunuz.

a) Hikâyede Kırgız Türkçesinden alınan sözcükler kullanılmıştır. "jaylo", "boz üy", "apa", "çong ata", "bala" sözcüklerinden **üçünün** anlamını tahmin ediniz. Her tahmininiz için metindeki bağlam ipucunu yazınız.

3a

3. soru (devam)

b) "jaylo" ve "jakşı" sözcüklerini Türkiye Türkçesindeki karşılıklarıyla ("yayla", "yahşi") karşılaştırınız. Bu karşılaştırmadan Kırgız Türkçesi ile Türkiye Türkçesi arasındaki ses ilişkisine dair bir çıkarım yazınız.

3b

c) Çong atanın "Telefon unutur; el unutmaz." sözünden hareketle hikâyenin ana düşüncesini yazınız.

3c

ç) Aybek'in komuza ve dedesine bakışının hikâye boyunca değiştiğini gösteren **iki** davranışını metinden bulunuz; her birinden onun duygu ve düşüncesine dair bir çıkarım yapınız.

3ç

METİN 3 — ORHUN'DA BİR SABAH

2018 yazının son haftasıydı. Ulan Batur'dan sabah erkenden yola çıktık; minibüsümüz saatlerce bozkırın içinde, ufku hiç değişmeyen bir yolda ilerledi. Arada bir yol kenarında beyaz keçe çadırlar, onların önünde otlayan at sürüleri görüyorduk. Rehberimiz bu çadırlara Moğolların "ger" dediğini söyleyince arkadaşım gülümsedi: "Bizim köyde yaylaya çıkanların çadırına ne kadar benziyor!"

Öğleye doğru Orhun Vadisi'ne vardık. Kül Tigin Yazıtı, korunması için yapılmış bir binanın içinde duruyordu. Rehber, yazıtın 732 yılında dikildiğini, bir yüzünün Çince yazıldığını anlattı. Taşın önünde durduğumda ilk fark ettiğim, harflerin ne kadar özenle kazındığı oldu. Ben ise bin üç yüz yıl önce birinin bu taşa "Türk" adını kazırken neler hissettiğini düşünüyordum.

Rehber, Bilge Kağan'ın milletine seslendiği satırları Türkiye Türkçesiyle okudu. Kağan, milletine bir hükümdar gibi değil, bir baba gibi sesleniyordu: Hatalarını yüzüne söylüyor, sonra yeniden toparlanmasını istiyordu. O an, okulda ezberlediğim cümlelerin bir taşın üzerinde nefes aldığını hissettim. Dönüş yolunda kimse konuşmadı. Ben defterime yalnızca tek bir cümle yazdım: "Dil, bir milletin taşa yazılmış hafızasıdır."

Özgün metin (prova için anı türünde yazıldı).

4. soru

16 puan

Metin 3'ü okuyunuz.

a) Metinden **bir nesnel** ve **bir öznel** cümle bulunuz. Her birini neden o grupta değerlendirdiğinizi açıklayınız.

4a

b) Metinde Türk dünyasının ortak kültür unsurlarını yansıtan **iki** ifade bulunuz. Bu ifadelerin, yazarın gezisi boyunca neyi fark ettiğini gösterdiğini açıklayınız.

4b

c) Yazarın defterine yazdığı "Dil, bir milletin taşa yazılmış hafızasıdır." cümlesinden hareketle yazarın Orhun Abideleri karşısındaki duygu ve düşüncesini yazınız. Orhun Abideleri hakkındaki ön bilgilerinizden yararlanarak bu yargıyı destekleyen **bir** bilgi ekleyiniz.

4c

ç) "Arada bir yol kenarında beyaz keçe çadırlar ... görüyorduk." cümlesindeki "görüyorduk" fiilinin kip ve zamanını yazınız. "Rehber, yazıtın 732 yılında dikildiğini ... anlattı." cümlesindeki "dikil-" fiilinin öznesine göre çatısını belirtip gerekçesini yazınız.

4ç

5. soru — 16 puan

Metin 2'yi esas alınız.

a) Hikâyenin yapı unsurlarını aşağıdaki tabloyu kâğıdınıza aktararak doldurunuz.

Yapı unsuru	Metindeki karşılığı
Mekân	
Zaman	
Kişiler	
Anlatıcı ve bakış açısı	

5a

b) Hikâyedeki çatışmanın taraflarını ve neyin neyle çatıştığını yazınız. Bu çatışmanın yalnız iki kişi arasında mı kaldığını, yoksa Aybek'in iç dünyasında da bir karşılığı olup olmadığını metinden bir ifadeyle açıklayınız.

5b

c) Çatışmanın çözülmesinde çong atanın sözlerinin ve komuz ezgisinin nasıl bir etkisi olduğunu açıklayınız.

5c

ç) Yazarın hikâyede Kırgız Türkçesine ait sözcükleri ("jaylo", "boz üy", "apa" vb.) kullanmasının ve olayları boz üyün içindeki ocak başında geçirmesinin hikâyenin temasına katkısını değerlendiriniz.

5ç

6. soru

16 puan

Metin 2'yi esas alınız.

a) Kendinizi Aybek'in yerine koyunuz. Onun hikâyenin başında dedesine "onu artık kimse dinlemiyor" demesini nasıl anlamlandırdığınızı gerekçesiyle yazınız.

6a

b) Hikâyede beğendiğiniz **bir** ifadeyi yazınız. Bu ifadenin sizde uyandırdığı çağrışımları ve onu neden beğendiğinizi açıklayınız.

6b

6. soru (devam)

c) Hikâyede anlatılan durumu (geleneksel bir sanatın yeni kuşaklara aktarılması) gerçek dünyadan bildiğiniz **bir** örnekle karşılaştırınız: bir benzerlik ve bir fark yazınız.

6c

ç) Hikâyenin sonunu değerlendiriniz: Yazar, okura vermek istediği iletiye bu sonla ulaşmış mıdır? Görüşünüzü gerekçelendiriniz ve hikâye için **farklı bir son** öneriniz.

6ç

Bitirdin mi? Kodu okut, sayfaların fotoğrafını yükle.

Yazın metne çevrilir; kontrol edip puanlatırsın: her soru MEB ölçütleriyle tek tek puanlanır, eksik kalan kısmı ve tam puanlık cevabı görürsün.

digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-edebiyat/prova

*** 2. yazılı provasında kâğıt okuma ve puanlama Pro'da. Senaryo tablosu ve sorular herkese açık: digikamp.com/ortak-yazili/11-sinif-edebiyat**

Bu prova MEB ODSGM'nin yayımladığı konu-soru dağılımına göre hazırlanmıştır; resmî sınav sorusu değildir. Çoğaltılabilir, sınıfta ücretsiz kullanılabilir. DigiKamp · digikamp.com